

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

SOUKROMÝ RITUÁL

BcA. Veronika Šilhavá

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Sochařství

Specializace Keramika

Diplomová práce
SOUKROMÝ RITUÁL

BcA. Veronika Šilhavá

Vedoucí práce: MgA. Gabriel Vach
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Na prvním místě děkuji vedoucímu mé práce MgA. Gabrielu Vachovi. Za jeho trpělivost, energii, čas a spoustu důsledně kladených otázek, které mě dovedly až k cíli. Vážím si možnosti celého studia pod jeho vedením. S ohlédnutím tři roky nazpět vidím, jak jsem za tu dobu vyrostla – a tak bych chtěla touto cestou poděkovat i za jeho podíl na tom, kde dnes jsem.

Můj veliký dík patří bezesporu také MgA. Markétě Kalivodové za její nejen technickou podporu a pomoc po celou dobu studia.

Děkuji paní mistrové Olze Vávrové za její ochotu, rady a poskytnutí prostoru k práci ve firmě Český porcelán, a. s. Dubí. Ateliéru keramiky FDU pod vedením MgA. Antonína Tomáška za vřelé zázemí při pobytu v Dubí.

Pavlu Svobodovi z firmy DreamArt, s.r.o. za konzultace a spolupráci při tvorbě síťotiskových vrstev.

Všem lidem, kteří mi svěžili své citlivé osobní vzpomínky a příběhy.

A v neposlední řadě bych ráda vyslovila hluboký dík mé rodině a přátelům za jejich obrovskou podporu. Jsem vděčná za to, kolik krásných osobností, mám kolem sebe.

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	4
3 CÍL PRÁCE.....	5
4 PROCES PŘÍPRAVY.....	6
4.1 Hledání.....	6
4.2 Sbírání příběhů.....	6
4.3 Zkoušky.....	7
5 PROCES TVORBY.....	9
5.1 Tvary.....	9
5.2 Výroba forem.....	9
5.3 Výroba porcelánu.....	10
5.4 Vrstvení.....	10
6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	11
6.1 Sítotiskové obtisky.....	11
6.1.1 Zkoušky.....	11
6.2 Zatáčecí kruh.....	13
6.3 Hmota.....	13
6.4 Výpal.....	14
7 POPIS DÍLA.....	15
8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	16
11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	17
Knížní a periodická literatura.....	17
Internetové zdroje.....	17
12 RESUMÉ.....	18
13 SEZNAM PŘÍLOH.....	19

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

S porcelánem jsem se poprvé seznámila před třemi lety – na začátku magisterského studia. Po maturitě na gymnáziu jsem pokračovala bakalářským oborem Produktový design na Fakultě umění a designu Ladislava Sutnara. Design mě baví, ale cítila jsem potřebu jít dál. Když mám možnost studovat, chtěla jsem ji využít a učit se novým věcem. Lákal mě přímý kontakt s materiálem, práce rukama, porcelán jako takový i možnost odhlédnutí od obrazovky počítače, která zastávala při studiu na designu místo nejbližšího společníka.

Naše úplně první zadání znělo „Ladislav Sutnar“. Tehdy fakulta doslova žila svým novým přívlastkem v názvu. Jméno onoho plzeňského rodáka se neslo průřezem i mnoha dalšími předměty, byl všude. A tak jsem zadání pojala trochu odlehčeně. Postavila jsem své dílo na vtipné slovní hříčce. Vypuštěním písmene *t* ze jména získáme slovo *sunar*. Tolik trefné! Sutnar – sunar. Odkojeni Sutnarem. Vytvořila jsem sunárky. Klasické, i ve tvaru koule, jak by se Ladislavu Sutnarovi určitě líbily.¹ Dnes již s trochou nostalgie vzpomínám na své seznamování se s tvorbou sádrových forem a své první vlastnoruční kusy porcelánu.

Dalším mým dílem byla série náladových váz. Jeden univerzální nicneřikající tvar nesoucí různé reliéfy, skrze které promlouvaly mé dny a nálady, ve kterých jednotlivé vázy vznikaly. Osobní výpověď skrze samotný materiál.²

Spolupráce s G. Benediktem probíhala na téma *káva / čaj*. Vytvořila jsem návrh talířků jako doplněk jejich stávajícího sortimentu. Porcelánové tvarově jednoduché podšálky jsou doplněny vkládatelnými redukčními kroužky, které na nich vytvářejí přesnou velikost zrcátka potřebnou pro konkrétní šálky z nabídky G. Benedikta. Tvar je volen co nejneutrálněji tak, aby pasoval k různým sériím. Představují tak vysoce variabilní možnost využití k různým šálkům.³

Jednou z velkých radostí v průběhu prvního ročníku pro mě byla výhra a následná realizace návrhu obkladů pro Rako. Zadání firmy Lassersberger s.r.o.

1 Příloha 1. Su(t)nar, 2014

2 Příloha 1. Náladové vázy, 2015

3 Příloha 1. Podšálky s redukcí, 2015

spočívalo ve využití jejich sortimentu k vytvoření něčeho nového, svěžího. Celý návrh je postavený na myšlence řezání dlaždic ze stávajících kolekcí do tvaru kosočtverce. Z nich jde poskládat mnoha způsoby na stěně mozaiku, která oživí interiér. Lze použít na stěnu i na podlahu díky využití dlažby, která je odolná při řezání na vodním paprsku. Hravost, variabilita a originalita – základní atributy mého návrhu. Líbil se, vyhrál první místo a byl následně zrealizován v závodech v Chlumčanech a Horní Bříže. Cení si příležitosti, která mi otevřela dveře k poznání kompletního procesu výroby – od návrhu k realizaci.⁴

Ve druhém ročníku vznikl v rámci semestrální práce na téma *dark side* hrnek s dekorem kolem celého obvodu tvořeným brailovým písmem. Naším očím skryté poselství – pro nevidomé čitelné.

Další zkušeností byla práce pro český tým připravující se na kuchařskou olympiádu v Erfurtu 2016. Návrh servírovacího nádobí celé soutěžní tabule měl nést téma Karel IV. Zaměřila jsem se na místo, které je s jeho osobou úzce spojeno a má svou ozvěnu i po celé Evropě. Podle legend Karel IV. objevil léčivé prameny a dal v tomto místě založit město, které nese jeho jméno. Pramenitá voda, která stála u zrodu Karlových Varů se stala námětem ke ztvárnění setu nádobí pro kuchařskou olympiádu. Celý návrh je zakotven v inspiraci měkkým tvarováním vodní hladiny. Všechny kusy jsou tak propojeny v jeden korespondující celek. Vlnění na velkých talířích tvoří zajímavý prostor k prezentaci kulinářských výtvorů.⁵

Celým letním semestrem ve druhém ročníku nás provázela MgA. Eva Pelechová. Tenhle čas byl pro mě velmi obohacujícím. Její vedení a energie mi přinesla svěží vítr do plachet a možnost zažít jiné osobité vedení průběhu myšlenek a práce. Velmi mě bavilo díky jejímu naslouchání přemýšlet a hledat jádro svého sdělení. Vážím si téhle příležitosti, kterou nám vedoucí ateliéru MgA. Gabriel Vach zprostředkoval. Pod jejím vedením jsem se zabývala časem v jeho různých podobách. Hlavním hybatelem v rozvinutí myšlenky pro mě bylo dílo Ericha Fromma – *Mít nebo Být*.⁶ Vytvořila jsem objekty pro konkrétní lidi, skrze které jsem jim přeneseně věnovala svůj čas. Vizualní forma objektů vznikla na základě inspirace Malým princem Antoina de Saint-Exupéryho

4 Příloha 1. Obklady pro Rako, 2015

5 Příloha 1. Servírovací nádobí pro kuchařskou olympiádu, 2016

6 FROMM, Erich. *Mít, nebo být?* Vyd. 1. Praha: AURORA, 2001, 244 s. ISBN 80-7299-036-5.

– z něž mi v myšlenkách týkajících se tématu času zarezonovala věta: „C'est le temps, que tu as perdu pour ta rose, qui fait ta rose si importante.“ „To pro ten čas, který jsi ztratil pro svou růži, je tvá růže tak důležitá.“⁷ Vzniklo tedy devět planet, váz na jeden květ, jako určitá symbolická osobní sluneční soustava.⁸

V průběhu tří let studia oboru Keramiky jsem se naučila mnohým manuálním dovednostem i technickým a teoretickým znalostem. Získala jsem obrovský trénink v trpělivosti, která je (nejen) pro práci s porcelánem potřeba jako sůl. To, co ale považuji pro mě osobně za nejpřínosnější obohacení, kterého se mi díky magisterskému studiu dostalo, se těžko formuluje do slov. Jde především o způsob přemýšlení a jiný náhled na věci, na umění, i na sebe samotnou. Za to jsem velmi vděčná.

7 DE SAINT-EXUPÈRY, Antoine. Malý princ. Vyd. 1. Praha: Albatros, 2015, 112s. ISBN 978-80-00-04036-3. s. 84.

8 Příloha 1. Planety, 2016

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Při volbě tématu jsem ještě neměla jasnou vizi a představu, co by mělo v rámci mé diplomové práce vzniknout. Vždycky mě zajímaly psychologické rozборы, myšlenky a úvahy nad lidským jednáním a potřebami. Psychologie byla dokonce i jedním z mých maturitních předmětů. A slovo *rituál* k psychologickým úvahám přímo vybízí. Nebudu si ale nalhávat, že si mě téma Soukromý rituál získalo nejspíš i díky nesčetným možnostem, jak ho uchopit. Díky své nedeterminovanosti kam mě úvahy nad ním zavedou.

Už o prázdninách jsem si přečetla knížku od Roberta Fulghuma – Od začátku do konce: naše životní rituály⁹, která mi rozšířila obzory v pohledu na význam slova rituál jako takový. Podtrhla důležitost vnímání rituálů, které denně žijeme a možná je za rituály ani nepovažujeme. Přesto hrají významnou roli v našich životech.

V Plzni bydlím přímo u náměstí, z okna koukám na katedrálu sv. Bartoloměje, a tak denně procházím kolem „záračného“ andělíčka na mříži v její východní části. A právě zde začalo klíčit semínko celé myšlenky mé práce.

Místa, na která lidé sahají s vírou, že jim onen úkon přinese štěstí, lásku či zázrak, existují od nepaměti. Zajímavé je, že se tento rituál osahávání soch a speciálních míst, která jsou vnímána jako záračná, nese napříč všemi kontinenty i kulturami. Najdeme je v Jižní Americe, Austrálii, Asii – i u nás. V Plzni jistě všichni znají onoho výše zmíněného andělíčka. Ovšem kolem mříže, na které je vykován, nestačí jen projít a pomyslet si přání, musíme se dotknout toho ohlazeného konkrétního místa. Je mráz, lidé sundávají rukavice, a dotýkají se ledové kovové mříže, aby jim andělíček „splnil jejich přání“. *Dotek* zde hraje klíčovou roli.

Důležitost doteků můžeme objevovat i ve všednějších věcech – skrze jejich každodenní používání. Předměty, kterých se dotýkáme, které používáme, nosíme, získávají časem jedinečnou patinu. Jsou nám vzácné tím, co jsme s nimi prožili. Jistým způsobem se tak do nich otiskujeme. U vyšláplých bot je to přímo viditelné, u jiných předmětů je stopa po našem životě skrytá. Obyčejné předměty se stávají neobyčejnými skrze *doteky a příběhy*, které s sebou nesou.

9 FULGHUM, Robert. Od začátku do konce. Vyd. 2. Praha: Argo, 2010, 191s. ISBN 80-85794-44-6.

3 CÍL PRÁCE

Věci, které používáme, kterých se dotýkáme, se mohou stát nositeli příběhů a vzpomínek. Zvláštním způsobem se tak do nich svými doteky otiskujeme.

Cílem mé práce bylo vytvořit ideální platformu pro vepisování příběhů. Hrací pole, které bude mít potenciál nést viditelně přímo doteky lidí. Na jednotlivých tvarech budou aplikované vrstvy, které se používáním budou časem postupně odkrývat. Ponesou tak otisky člověka, který bude brát předmět do rukou. Vepíše se do něj. Používáním tak vznikne specifický solitér – jedinečný předmět s viditelným zaznamenáním doteků konkrétního člověka – předmět s příběhem.

4 PROCES PŘÍPRAVY

4.1 Hledání

Hledání – tak bych nazvala čas věnovaný své diplomové práci v zimním semestru. Poctivé ponoření se do tématu vnímám jako zásadní součást procesu nalezení konceptu a myšlenky, kterou chci svou prací sdělit. Pokud se ale člověk ponoří na moc dlouho, nebo příliš hluboko, začne se trochu topit. Díky konzultacím jsem se ale vždy dokázala vynořit v pravou chvíli. Věřím, že se mi podařilo ze dna vytáhnout to nejlepší, co bylo možné objevit.

4.2 Sbírání příběhů

Zaměřila jsem se tedy na hlavní myšlenku – věci, kterých se dotýkáme, se stávají nositeli příběhů. Nejsou obyčejné. Na mnohých to vizuálně nelze nijak registrovat, ale jsou obalené v určité „aure“ . Ne všichni jsme však schopní ji vidět. Často je viditelná jen očima konkrétních lidí, kteří i za obyčejným oprýskaným hrnkem vidí živě svoje mládí, vzpomínky na prarodiče či nostalgické události svého života.

Vrhla jsem se tedy po hlavě do sbírání konkrétních příběhů – konkrétních kusů porcelánu. Rozhodila jsem síť, kde se dalo. Koho jsem potkala, nešetřila jsem ho své vtíravé otázky, zda se mu doma ve vitríně, na chalupě, na půdě neválí nějaký takový kousek s příběhem. Chtěla jsem nalézt zajímavé příběhy konkrétních lidí a na nich svou práci vystavět. O tom, že jsem se do tématu a hledání opřela opravdu poctivě, svědčí nemalé množství sebraných příběhů, které mě postupně začaly zaplavovat. Spousta rozhovorů, mailů, telefonátů. Plno lidí mi svěřilo své poměrně intimní zážitky a vzpomínky. Moc si vážím jejich důvěry – přestože to často byli lidé, které jsem třeba vůbec neznala osobně. O to těžší se to pro mě postupně stávalo – čím více porcelánu nesoucího citlivé vzpomínky konkrétních lidí, tím více tíhy a odpovědnosti, jak s nimi naložit. Příběhů jsem sesbírala ke čtyřiceti.¹⁰ V tuhle chvíli jsem svůj „výzkum“ pozastavila a musela se na vše podívat trochu s odstupem. Vrtat se totiž v konkrétních příbězích, vzpomínkách a vztazích, nebo stavět na jednotlivých kusech porcelánu se mi najednou

¹⁰ Příloha 2. Výběr konkrétních příběhů.

při pohledu na to množství a různorodost mé sbírky¹¹ zdálo jako krok zpátky. Které příběhy upřednostnit? Jak určit, které kusy jsou vzácnější než ostatní? A proč? To byly otázky, na které jsem si nedokázala odpovědět. Začala jsem tedy na všechny sebrané příběhy nahlížet spíše jako na celek – hledat společné jmenovatele. Pragmaticky jsem začala zkoumat: Čím jsou si podobné? V čem se liší? Dají se nějak kategorizovat? Roztřídila jsem je. Vytvořila jsem tabulku¹² a rozřazovala příběhy podle všemožných kategorií, které mě napadly a byly nějakým způsobem vypovídající.

Celý výzkum mě nakonec dovedl ke stěžejní otázce. Co mají vlastně všechny jednotlivé příběhy společného? Co je tím hlavním poselstvím, které nesou? Všechny reflektují určité vztahy, vzpomínky, zážitky – ty jsou sice různé – ale to hlavní, čím promlouvají, je u všech stejné. Nezáleží na tom, jaký má porcelán tvar. Dokonce je úplně jedno, co je to přesně za předmět – zda se jedná o jídelní servis, umyvadlo nebo plastiku bílého medvěda – všechnen ten porcelán je důležitý něčím jiným, než svou vizuální formou. To důležité je ale našim očím skryté. Jde o vrstvu, kterou jsou schopné vnímat jen oči konkrétního člověka. Pro něj může mít porcelánový kus „duši“. Je do něj zapsaný příběh skrze *doteky* lidí, kteří ho používali, kteří ho darovali, kteří ho našli.

Obloukem jsem se tedy vrátila k původní myšlence a utvrdila se tak v její síle a podstatě. To je koncept, na kterém chci celou práci postavit. Vytvořit porcelán, který ponese otisky často nesdělitelných vzpomínek konkrétních lidí. Tabulu rasu – nepopsané plátno, připravené k pomalování „neviditelnými“ obrazy lidských příběhů.

4.3 Zkoušky

Rozhodla jsem se tedy vytvořit předměty s vrstvami, které budou schopné zaznamenávat lidské doteky. Abych si byla jistá, že odírání vrstev opravdu funguje a zjistila, jaké konkrétní barvy mohu použít, bylo zapotřebí vše předem vyzkoušet. Vrstvy pro můj účel by měly být co nejtenčí. Stříkání barev jsem rovnou vyloučila, protože při jejich aplikaci vzniká na povrchu poměrně tlustá vrstva. Zvolila jsem tedy nanesení barvy pomocí sítotisku, díky kterému jsem schopná aplikovat i mikro vrstvu. Sítotiskových vypalovacích barev, které lze použít, existuje více druhů. Zaměřila jsem se na barvy

11 Příloha 3. Fotografie porcelánových kusů s příběhem.

12 Příloha 4. Tabulka kategorizující jednotlivé příběhy.

nadglazurové, aby se nevtavily do glazury a šly časem dolů. Zkoumala jsem vypalovací obtisky na sklo a na keramiku a porcelán. Zkouškami jsem hledala ideální teploty výpalu¹³ tak, aby barva držela na povrchu a zároveň šla používáním odřít. Zkušební porcelán jsem podrobila i zátěžovému testu v kavárně, kde jsem jej nechala nesčetněkrát dokola omývat myčkou. Díky velkému provozu jsem tak nasimulovala delší čas běžného používání v dnešní době, kdy je myčka nezřídka nedílnou součástí domácnosti.

13 Konkrétní teploty jsou uvedeny v kapitole 6 Technologická specifikata.

5 PROCES TVORBY

5.1 Tvary

Koncept a myšlenka, které chci skrze svou práci sdělit, byly jasné. Přišlo na scénu vymýšlení konkrétních tvarů, na které aplikuji vrstvy pro zaznamenání doteků. Stanovení formy, která dá celé myšlence konkrétní tvář. Od začátku mi bylo jasné, že tvary by měly být spíše jednoduché, uživatelsky co nejméně determinované. Aby šly použít jako miska na polévku, velký hrnek na čaj, kávu, na jogurt s ovocem ke snídani či nádoba na dip, na oříšky atd. Nejdříve jsem si definovala různé velikosti nádob, které nejčastěji k těmto různým účelům používáme.¹⁴ Zároveň jsou pro mě podstatné především doteky – stanovila jsem si tedy ideální škálu velikostí, které bereme často do rukou. Jedná se tedy o sadu nádob.

Cesta ke konkrétním tvarům pro mě nebyla jednoduchá. Chtěla jsem využít potenciálu znalosti, jak odírání funguje. Na hladkou plochu se otisky zapisují těžko. Na více namáhaných místech – na reliéfu, hranách – se naopak objeví rychleji. Zároveň jsem na tvary nechtěla vkládat žádné konkrétní reliéfy či motivy. Dalším faktorem, se kterým jsem v tuto chvíli musela počítat předem, byla následná aplikace sítotisku po celé ploše tvaru. Došla jsem tedy k jednoduché formě – na povrchu jsem vytvořila hrany a plochy, na kterých by mohl vzniknout zajímavý valér odkrývaných vrstev. Zároveň nepůsobí přetvarovaně nebo ostře a jsou pohodlné do ruky. Geomerickými podedními jednotlivých nádobek jsem se rozhodla trochu oživit jinak poměrně jednoduché tvary.

5.2 Výroba forem

Všechny modely jsem nejdříve vytočila na sádrařském kruhu, následně na nich rozkreslila a pečlivě vybrousila jednotlivé hranky. V některých částech jsem rozbila geometrickou pravidelnost a hrany zaoblila, abych tak dala možnost vzniku zajímavější barevné hře vrstev. Následně jsem si vše vymodelovala v 3D programu Rhinoceros a vytvořila drobná geometrická podední. Ta jsem si nechala vyfrézovat z polyuretanu, vybrousila, natřela krycí barvou a vsadila do připravených sádrových modelů. Všechny modely jsem pak jednotlivě vycentrovala na vytočenou sádrovou hlavu a pomocí

¹⁴ Příloha 5. Velikosti nádob.

plastové okruže vytvořila formy pro zatáčecí kruh.¹⁵ Na nejširší miskou jsem musela vytvořit formu na jádro, protože má větší průměr než hlava zatáčecího kruhu a nešla by na něm vytočit.

Při výrobě porcelánových výrobků na zatáčecím kruhu je zapotřebí kromě sádrové formy ještě kovová šablona, která vytvoří vnitřní profil výrobku. Nechala jsem si tedy vyřezat na vodním paprsku šablony z tvrdého třímilimetrového plechu. K němu jsem vybrousila a připevnila přesně doléhající dřevěnou část, která slouží ke vtlačování hmoty k okraji formy.¹⁶

5.3 Výroba porcelánu

Sadu nádob jsem jela vyrábět do firmy Český porcelán, a. s. Dubí. Zde mi poskytl prostor na ručním zatáčecím kruhu.¹⁷ Aby vznikla lepší struktura vnějšího povrchu, do formy jsem před vložením plastického porcelánu nalila porcelán licí a nechala vytvořit tenoučký střepek. Ještě do mokrého střepeku jsem poté vložila hmotu a vytočila vnitřní tvar. V této fázi bylo nutné postupovat rychle, aby se obě hmoty co nejlépe spojily a netvořily při odsychání odlišné pnutí, které by mohlo způsobit praskliny. Po uschnutí jsem všechny výrobky oretušovala a dala přežahnout do průběžné tunelové pece. Po přežahu následovalo glazování a výrobky byly připraveny do ostrého výpalu – opět v průběžné tunelové peci.

5.4 Vrstvení

Na finální vypálené kusy jsem aplikovala sítotiskové barvy¹⁸, které jsem si nechala vyrobit ve firmě Dreamart. Ze 3D modelů v počítači jsem si nejdříve vytvořila přesné rozměry pláštů tvarů, aby šly dobře aplikovat okolo celé nádoby. První – spodní vrstva je zlatá. Tu jsem vypálila na 800°C. Poté jsem nanasla další vrstvu – barevný sítotiskový obtisk na keramiku, který jsem nechala vypálit na 570 °C. Vrchní vrstvu tvoří šedý obtisk na sklo vypálený na 510 °C. Výpal sítotiskových vrstev jsem prováděla v kruhové peci.

15 Příloha 6. Sádrové formy.

16 Příloha 6. Kovové šablony.

17 Příloha 6. Ruční zatáčecí kruh.

18 Příloha 7. Vrstvení sítotiskových obtisků.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

6.1 Sítotiskové obtisky

„Vypalovací obtisky slouží ke snadnému nanášení dekorů na sklo, porcelán, keramiku a smalty. Obtisky se po namočení do vody odmočí od škrabového papíru a přenesou se na výrobek, na kterém se po vyschnutí vypálí při příslušné teplotě, která je odvislá od barev použitých k jejich výrobě.“¹⁹

6.1.1 Zkoušky

Sítotiskové barvy jsem zkoušela vypalovat na různé teploty, abych našla ideální stav, kdy barva drží na glazovaném povrchu a zároveň, se používáním odírá. Zde je konkrétní výčet všech vyzkoušených teplot a stručný popis výsledků. V závorkách je uvedena správná vypalovací teplota barvy, pro lepší orientaci.

- **Výpal na 700°C:** barva na porcelán (780–850°C), zlatá (780–850°C)
poznatek: barva na porcelán drží, nejde odřít, zlato jde odřít poměrně lehce
- **Výpal na 560°C:** barva na porcelán (780–850°C), barva na sklo (500–580°C)
poznatek: barva na porcelán je matnější, barva na sklo je lesklá, obojí na střepe drží
- **Výpal na 180 °C:** vytvrzovací obtisk na sklo (160–220°C)
poznatek: aplikovaný na glazuře + aplikovaný na barvě na sklo vypálené na 560°C, obojí drží, kryje plně barvu na sklo, jde seškrábnout ostrým nožem
- **Výpal na 450 °C:** barva na porcelán (780–850°C), barva na sklo (500–580°C)
poznatek: barva na porcelán na střepe nedrží, jde setřít pouhým dotykem, barva na sklo je matnější
- **Výpal na 500 °C:** barva na porcelán (780–850°C)
poznatek: barva na porcelán na střepe nedrží, jde lehce seškrábnout nehtem

¹⁹ Dreamart, Dekorace – vypalovací obtisky [online]. ©2015 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.dreamart.cz/dekorace>

- **Výpal na 530 °C:** barva na porcelán (780–850°C)
poznatek: barva na porcelán je matná, drží na střepe, nejde lehce seškrábnout
- **Výpal na 750 °C:** barva na porcelán zlatá (780–850°C)
poznatek: zlato už vím, jak se chová samostatně na glazuře při oděru – viz výpal na 700 °C, vypálila jsem tak pouze podkladovou vrstvu pro další vrstvení
- **Výpal na 560 °C:** barva na porcelán (780–850°C), barva na sklo (500–580°C)
poznatek: obojí aplikované na vypálené zlato, zkouška, jak vypadá oděr – zlato zůstalo pod vypálenou vrstvou, pod světlou barvou je viditelné, pod tmavou ne, ale při odírání se objeví
- **Výpal na 450 °C:** barva na sklo (500–580°C)
poznatek: barva na sklo je nanesená přes barvu na porcelán + přes barvu na porcelán, která je nanesená přes zlato; vrstvy drží přes sebe, jdou odřít, pod světlými odstíny prosvítá podkladová vrstva, pod tmavými ne

Barvy na sklo nejsou příliš odolné při mytí v myčce na nádobí, po delším užívání se barva vymývá. Každá trochu jinak – například červená je odolná nejméně a mizí jako první, šedá a černá vydrží nejdéle. Po používání v myčce jsou barvy na sklo náchylnější i k mechanickému oděru. Barvy na porcelán naproti tomu odolávají myčce poměrně obstojně, zlato také – to je naopak při mechanickém oděru méně odolné než barva na porcelán.

Ze zkoušek tedy vyplynulo následující vrstvení – na glazuru přijde nadglazurová zlatá barva na porcelán (780–850°C), na ni po vypálení aplikuji barvu na porcelán (700–850°C) a opět po výpalu nanesu navrch barvu na sklo (500–580°C). Zkoušky mě dovedly i k ideálním teplotám výpalu jednotlivých vrstev pro finální aplikaci:

1. **Výpal na 750–800 °C** – zlatá barva na porcelán (780–850°C)
2. **Výpal na 530–570 °C** – barva na porcelán (780–850°C)
3. **Výpal na 450–560 °C** – barva na sklo (500–580°C)

6.2 Zatáčecí kruh

Technologie výroby na zatáčecím kruhu má oproti lití do uzavřených forem nesporné výhody. Celý proces tvorby je urychlený díky otevřené formě, která umožňuje rychlejší schnutí než ve formě na jádro. Ve velkovýrobě se tato technologie využívá především kvůli možnosti vytvořit střep různé tloušťky, což při klasickém lití není možné. Různá síla střepu je výhodná především pro zpevnění části tvaru, kde se u hrnků lepí ucho. Sníží se tak rizikový faktor tvarové paměti porcelánu a kulaté tvary se díky tomu při výpalu méně deformují.

Zatáčecí kruh se skládá ze dvou hlavních částí – kovového hrnce a ramene pro umístění šablony. Do kovového hrnce se vloží speciálně na míru vytvořená forma. Hrnec je poháněn motorem a roztáčí formu kolem své osy. Na rameno se připevní kovová šablona ve tvaru vnitřního profilu hrnku. Ta se musí nejprve správně nastavit, aby vytvořila rovnoměrně tlustý střep. Do sádrové formy se vloží plastický porcelán, roztočí se a stlačením ramene se podle připevněné šablony vytočí přesný vnitřní tvar. Přebytečná hmota se odřízne, páka se šablonou se zvedne, očistí a znovu zasune do formy k dohlazení výrobku. Kruh se zastaví, forma se vyjme z kovového hrnce a vzniklý střep se nechá odeschnout.²⁰

Od třicátých let 20. století a zejména pak v jeho druhé polovině došlo k výrazné změně ve způsobu vytváření točením, a to přechodem na poloautomaty. Úplně první poloautomat u nás byl zařazen do provozu v roce 1957 ve Staré Roli.²¹

6.3 Hmota

Existuje více druhů porcelánů, podle odlišného surovinového složení – porcelán tvrdý, měkký, živcový, kostní, fritový a další. Pro svou práci jsem využila klasický tvrdý porcelán. Ten se skládá z 50 % plaveného kaolinu, 25 % živce a 25 % křemenného písku. Živec a křemenný písek jsou nejdříve za mokra umlety na částice o velikosti 1–20 µm. Rozemletá suspenze prochází přes magnety, kde se zachycují případné železité nečistoty. Ty tvoří hlavní ohrožení kvality porcelánové hmoty – mohou způsobit žluté zbarvení,

20 Artkeramika.cz, Zatáčení [online]. 21. 4. 2008 [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.artkeramika.cz/zataceni>

21 CHLÁDEK, Jiří. Klasika porcelánu Čína a Evropa. Vyd. 1. Praha: MIRROR PROMOTION, 2007, 175s. ISBN 978-80-239-9872-6. s. 141.

či v koncentrované formě tmavohnědé tečky nebo skvrny. Suspenze, vytříděná přes velmi jemné síto, se smíchá s předem rozplaveným kaolinem. Správná viskozita²² materiálu je docílena přidáním vody a ztekucovadel. Podle následující technologie vytváření obsahuje hmota různý poměr vody. Licí hmota obsahuje 28–35 % vody, točírenská hmota 22–28 % vody, hmota určená k technologii lisování 2,5–3 % vody. Točírenská hmota se vytváří z porcelánového kalu, ten je potřeba odvodnit ve filtračním lisu – takzvaném kaolisu a odvzdušnit ve vakuolisu.²³

6.4 Výpal

Přežah

Po uschnutí a následném oretušování musí porcelánové nádoby projít prvním výpalem na 950 °C. Porcelánová hmota je při něm zbavena organických látek a přebytečné vody. Střep po výpalu ještě není zcela slinutý, a tak nasáká vodu – díky tomu se dá naglazovat.

Ostrý výpal

Přežahlé a naglazované výrobky nastupují na tzv. ostrý výpal. V porcelánce v Dubí se pálí v průběžných tunelových pecích při teplotě 1380–1430 °C. Výpal trvá většinou 6,5 hodiny. Při ostrém výpalu se střep zcela zbaví chemicky vázané vody a dojde k úplnému slinutí. Od teploty kolem 1050 °C je třeba pálit v redukční atmosféře, aby proběhla redukce sloučenin trojmocného železa obsaženého ve hmotě na dvojmocné. Při správně proběhlé redukci má vypálený střep požadovanou bílou barvu.²⁴

22 Viskozita je odpor tekutiny působící proti silám snažícím se vzájemně posunout její nejmenší částice, vnitřní tření.

23 CHLÁDEK, Jiří. Klasika porcelánu Čína a Evropa. Vyd. 1. Praha: MIRROR PROMOTION, 2007, 175s. ISBN 978-80-239-9872-6. s. 132–134.

24 CHLÁDEK, Jiří. Klasika porcelánu Čína a Evropa. Vyd. 1. Praha: MIRROR PROMOTION, 2007, 175s. ISBN 978-80-239-9872-6. s. 150.

7 POPIS DÍLA

Skrze doteky lidé otiskují své životy, vzpomínky a příběhy do věcí, které se díky nim mohou stát vzácnými solitéry. Tohle základní poselství konceptu mé diplomové práce jsem zhmotnila v sadě porcelánových nádob s názvem Tabula rasa.²⁵ Myšlenka je demonstrována formou pěti základních tvarů – různých velikostí. Jde o sadu užitných misek, kalíšků. Nádobky nejsou předem určeny ke konkrétnímu účelu – naopak. Velikosti jsou vytvořeny tak, aby působily univerzálně. Každý, komu se dostanou do rukou, si tak sám může určit nejvhodnější způsob jejich využití.

Na jednotlivých kusech jsou aplikované vrstvy, které se budou časem odírat a budou tak viditelně zaznamenávat lidské doteky. Vrstvení je zároveň princip vyjadřující základní fakt, na kterém je celá myšlenka vystavěna. Poselství, vzpomínky a příběhy jsou ve věcech ukryty někde pod povrchem, jedná se o jakousi neviditelnou vrstvu, kterou jsou schopné vnímat často jen oči jednoho konkrétního člověka.

Na povrchu všech tvarů je aplikovaná šedá barva – ta je vyjádřením obyčejnosti a všednosti. Teprve po čase se na každém tvaru začne díky dotekům objevovat další barva. Na kterých místech a jak konkrétně, můžeme jen hádat. Záleží na celé řadě faktorů, jež mohou jednotlivé kusy proměnit ve vizuálně odlišné solitéry.

Pod barevnou vrstvou se v nejnamáhanějších místech zaleskne zlato. Koresponduje jednak s běžně známým principem, jak ho známe na „zázračných“ kovových sochách. Místa, která nesou nejvíce doteků, jsou vyhlazená až „do zlata“. Zároveň jde zlato se svou symbolikou ruku v ruce s výpovědí o vzácnosti a cennosti solitérních kusů, skrývajících hluboké lidské vzpomínky.

Mou diplomovou prací je sada, kterou předkládám jako čisté, nepopsané plátno, připravené k zaznamenání abstraktních obrazů života konkrétních lidí. Abstraktních obrazů promlouvajících skrze ty, kteří je budou tvořit svými doteky.

25 Příloha 8. Sada Tabula rasa

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Jako hlavní přínos mé práce vnímám výzkum, který stál na počátku celého mého konceptu. Může být povzbuzením pro všechny, kdo s porcelánem přímo pracují, nebo jsou jakkoli jinak součástí oboru. Sesbírané příběhy jasně ukazují, že porcelánové nádoby a předměty jsou dodnes důležitou součástí životů lidí, jejich rituálů a mají svou nespornou živou tradici. Díky mému zkoumání a hledání porcelánových věcí s příběhem jsem zjistila, kolik lidí má dodnes k porcelánu vztah a jak pro ně může být důležitý.

Vytvořila jsem porcelánovou sadu, která má potenciál být víc, než jen němým kusem hmoty, komerčním produktem či designovou záležitostí. Nese hlubší sdělení, živou myšlenku a poselství, které vnímám na celé práci jako nejpodstatnější.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní a periodická literatura

1. FULGHUM, Robert. Od začátku do konce. Vyd. 2. Praha: Argo, 2010, 191s. ISBN 80-85794-44-6.
2. DE SAINT-EXUPÈRY, Antoine. Malý princ. Vyd. 1. Praha: Albatros, 2015, 112s. ISBN 978-80-00-04036-3.
3. FROMM, Erich. Mít, nebo být? Vyd. 1. Praha: AURORA, 2001, 244 s. ISBN 80-299-036-5.
4. CHLÁDEK, Jiří. Klasika porcelánu Čína a Evropa. Vyd. 1. Praha: MIRROR PROMOTION, 2007, 175s. ISBN 978-80-239-9872-6.

Internetové zdroje

1. Artkeramika.cz, Zatáčení [online]. 21. 4. 2008 [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.artkeramika.cz/zataceni>
2. ABZ slovník cizích slov, Pojem viskozita [online]. ©2005-2017 [cit. 15. 4. 2017]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/viskozita-viskosita>
3. Dreamart, Dekorace – vypalovací obtisky [online]. ©2015 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.dreamart.cz/dekorace>

12 RESUMÉ

When people touch or use things, they leave invisible prints of their lives and memories on them. Because of these prints, ordinary, dull things can become solitaires. This is the main idea of my thesis. I have designed special porcelain set, which is able to carry this message. My final set consists of five pieces - each piece has a different size. Five bowls which can be used in many different ways. They are not intended for only one certain usage.

On each bowl there are several layers, which are prepared to get slowly off during the time. These layers are going to show that someone is touching and using it. Layering is also the basic principal of the main message of the concept. All these soliter things are important because of something hidden. We can't see what is printed into the piece at the first sight. It is like if there was an invisible layer which is created from people's memories, stories or experiences. Only someone's eyes can see the whole story written inside.

On the top, there is a grey layer. Gray because it is a dull, uninteresting, boring colour. After a time the grey layer is going to come off and different colours will appear under it. The last layer is gold. Because of its symbolical meaning – gold is precious and rare as well as the deep memories and shards of someone's life.

13 SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1

Ukázky prací z dosavadní tvorby

PŘÍLOHA 2

Výběr konkrétních příběhů

PŘÍLOHA 3

Fotografie porcelánových kusů s příběhem

PŘÍLOHA 4

Tabulka kategorizující jednotlivé příběhy

PŘÍLOHA 5

Velikosti nádob

PŘÍLOHA 6

Zatáčecí kruh

PŘÍLOHA 7

Vrstvení sítotiskových obtisků

PŘÍLOHA 8

Sada Tabula rasa

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

Su(t)nar, 2014²⁶

26 Foto Václav Marian

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

Náladové vázy, 2015²⁷

²⁷ Výběr ze sedmi kusů, foto Markéta Felberová

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

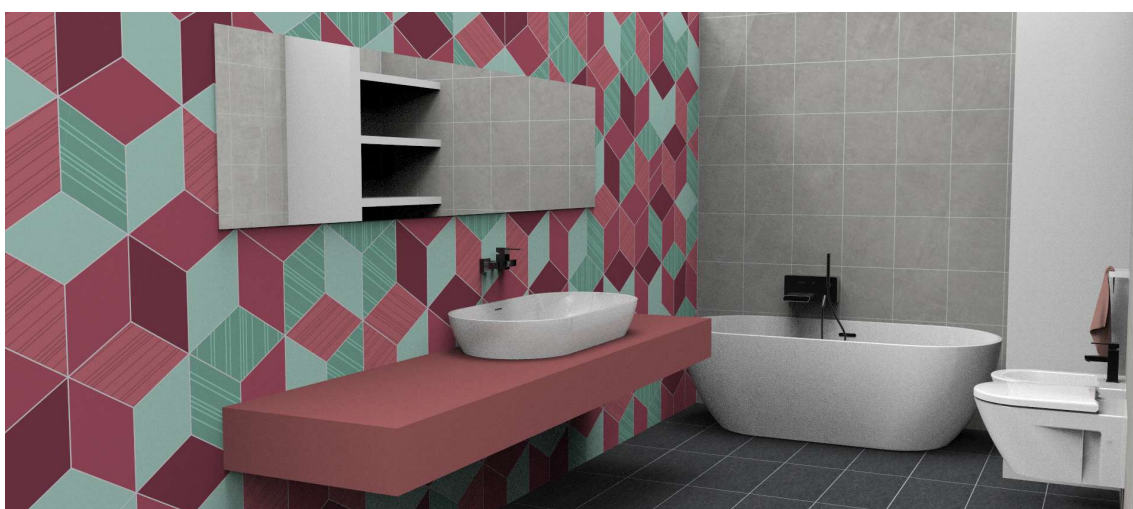
Podšálky s redukcí, 2015²⁸

28 Foto archiv autorky

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

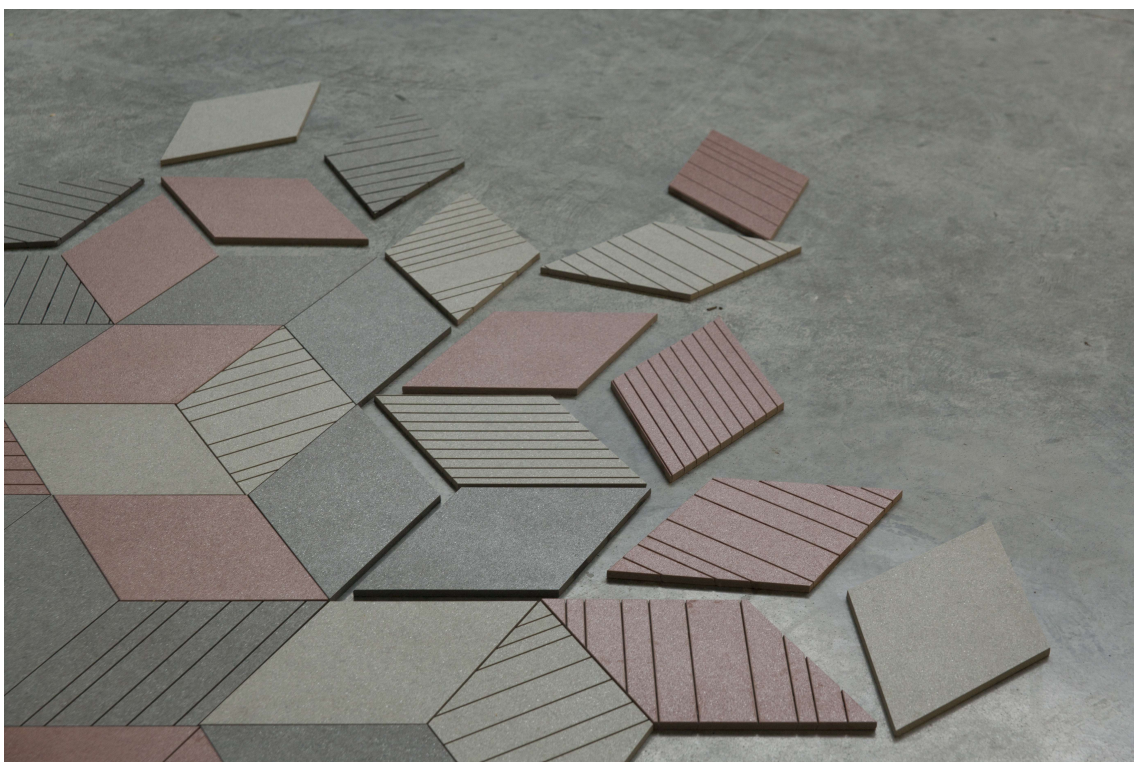
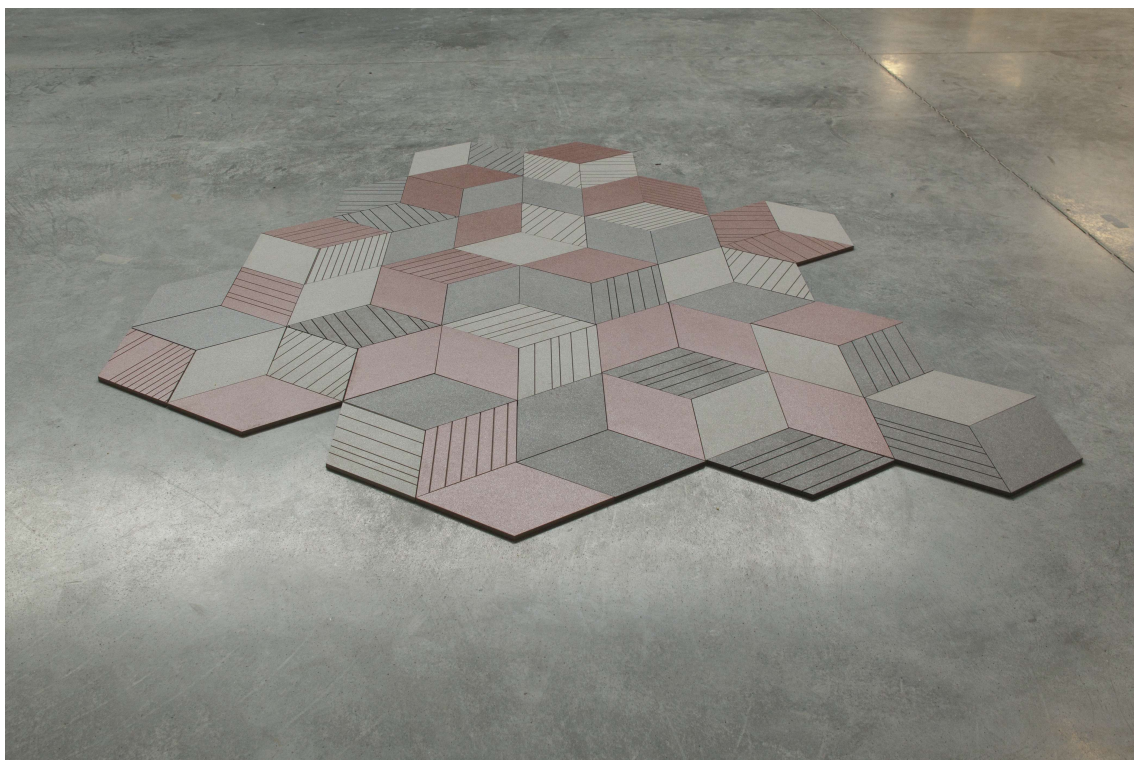
Obklady pro Rako, 2015²⁹

29 Vlastní vizualizace

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

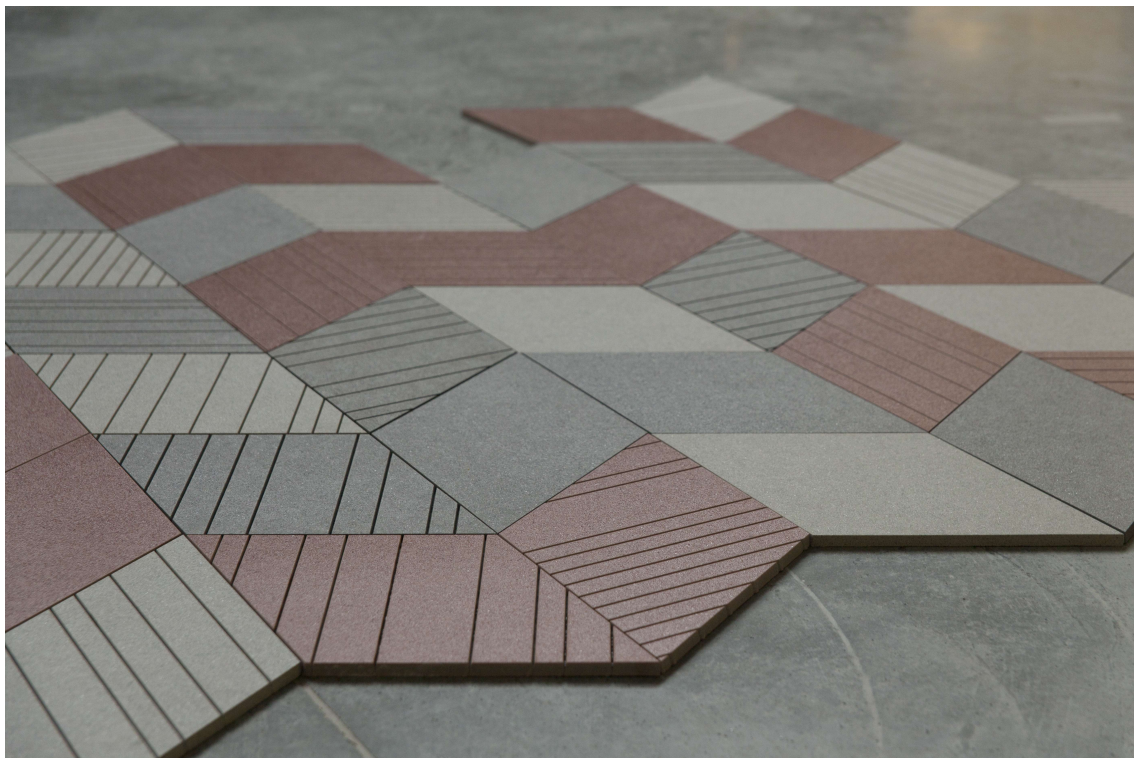
Obklady pro Rako, 2015³⁰

30 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

Obklady pro Rako, 2015³¹

31 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

Servírovací nádobí pro kuchařskou olympiádu, 2016³²

32 Foto Kristýna Fojtík

PŘÍLOHA 1: Ukázky prací z dosavadní tvorby

Planety, 2016³³

33 Výběr z devíti kusů, foto Kristýna Fojtík

PŘÍLOHA 2: Výběr konkrétních příběhů

Na následujících stránkách přikládám výběr sesbíraných konkrétních příběhů porcelánových věcí. Některé jsou formulované přímo samotnými autory, jiné jsem sepsala a převyprávěla na základě autentických výpovědí hlavních aktérů.

- I. DĚDICTVÍ ŽIDOVSKÉ RODINY
- II. ZÁMECKÝ SERVIS
- III. DVOJČATA LADISLAVA SUTNARA
- IV. LEDNÍ MEDVĚD
- V. TICHÝ SVĚDEK
- VI. PRACOVNÍ HRNEK
- VII. TALÍŘ JAKO TROFEJ
- VIII. BARBÍNOVSKÝ SERVIS
- IX. LÁZEŇSKÝ KALÍŠEK
- X. VÁNOČNÍ HRNEČKY
- XI. PAMÁTKA NA TETU RŮŽU
- XII. ÚTĚK DO PRAHY
- XIII. PODOBIZNA NA TALÍŘI
- XIV. SOUROZENECKÉ HRNEČKY
- XV. KOKOSOVÉ VZPOMÍNKY
- XVI. DELFÍN
- XVII. ARTEFAKT
- XVIII. RŮŽOVÁ SBÍRKA
- XIX. SYMBOL VLASTENECTVÍ
- XX. POSLEDNÍ DOTEKY

I. DĚICTVÍ ŽIDOVSKÉ RODINY

Dostala jsem ho asi před dvaceti lety od maminky a opatruji ho jako oko v hlavě. Už jsem ho ale viděla jednou dokonce v nějakém starožitnictví. Nikdy jsem nezjistila, jestli tam chybí jeden hrníček s podšálkem, zda původně nebyly šálky čtyři, protože i v tom bazaru měli servis v tomto složení.

Napřed jsem si myslela, že budu mít servis na památku jen po mamince, ale později jsem se od maminky dozvěděla něco z historie, a tak ho mám na památku vlastně ještě po někom jiném...

Moje maminka jako osmnáctiletá slečna Marie Zábranská, bydlela se svou matkou Růženou a strýcem Karlem Tatrmužem, u kterého se vyučila dámskou krejčovou v jeho vlastním módním salónu ve Slezské ulici na pražských Vinohradech. V tomto bytě strávili společně skoro celou válku. Když začali Němci v Praze pronásledovat všechno obyvatelstvo židovského původu, mizely celé rodiny, byty zůstávaly prázdné. Židé byli odvezeni do koncentračních táborů.

V té době jednou u bytu naší babičky Růženy zazvonila jedna mladá "židovka". (Omlouvám se za ten výraz, ale vybavuje se mi maminčino vyprávění, a tak vlastně cituji. Maminka tím ale určitě neměla na mysli nic ošklivého.) Nesla nějaké věci a zeptala se, zda by si je mohla u babičky do konce války schovat, že se bojí, že by o ty věci přišli a že je doba nejistá a že neví, co s nimi bude. Babička si věci od ní vzala s tím, že jí je po válce zase snad v pořádku vrátí. Prý s věcmi tato žena obešla ještě další partaje. Po čase celá židovská rodina naráz zmizela. Po domě se říkalo, že je odvedli Němci a celý byt zabavili.

Pro uschované věci si už nikdy nikdo nepřišel...

Když se tedy podívám na ten servis, vzpomenu si nejen na svoji maminku a babičku, ale i na neznámou židovskou ženu a celou její rodinu, která se zřejmě konce války ani nedožila.

Helena

II. ZÁMECKÝ SERVIS

Jídelní servis se u nás dědí z dcery na dceru. Já jsem již třetí dcera v pořadí a tenhle příběh patří především mé babičce, která byla první obdarovanou dcerou.

Moje babička byla nemanželská dcera. Ráda jsem poslouchala její příběh, který ani nevím, zda se skutečně stal nebo to bylo přání mé babičky nebo mé dětské vzpomínky. Každopádně jídelní servis vlastníme již čtvrtou generaci a každý rok zdobí náš štědrovečerní stůl.

Babička mi vyprávěla, že její maminka sloužila jako mladá u „panstva“ na jednom zámku. Tam se do maminky zamiloval majitel zámku a jak to tak bývalo, svedl mladou služku. Prožívali románek, ze kterého by se snad vyklubalo něco víc, ale bohužel pán byl ženatý. Jeho žena byla dlouhodobě nemocná a nemohla mít děti.

Maminka babičky zjistila, že je těhotná. Odešla potupně domů. Pán ji vyhledal a moc ji prosil, že se chce postarat o ni i o jejich dítě. Ale maminka nechtěla ani slyšet, když je ženatý. Mamince se narodila má babička jako svobodné matce. Později si našla mého pradědečka, který ji měl rád i s dítětem. Moji babičku bezmezně miloval. Nikdy jí nedal pocítit, že není jeho dítě, ani po narození babiččiny sestry.

Za nějaký čas opět navštívil maminku pravý otec babičky, s tím, že mu zemřela žena a že už je volný a může být s ní a jejich dcerkou. Jenže maminka byla již vdaná. Pán se snažil podpořit dceru alespoň finančně, ale maminka stále odmítala jakékoliv dary. Jediné co si ponechala, právě z důvodu, že měla dcery, byl jídelní servis s kávovým servisem. Moje babička, vlastní dcera pána, zdělila jídelní servis a její nevlastní sestra servis kávový (i u nich se dědí z dcery na dceru).

A konec pravého tatínka mé babičky? Prý se odstěhoval za svou sestrou do Rakouska, kde „bezdětný“ i zemřel.

Helena

III. DVOJČATA LADISLAVA SUTNARA

Zrovna nedávno jsem vyndala po letech servis, který měli mí rodiče a vždycky se o něm v mém dětství říkalo, že je to "ten z Družstevní práce". Z toho jsem jen nějak matně tušila, že je to jakýsi pojem. Teď jsem u té příležitosti zagooglovala, oč přesně jde, a ejhle, je to vůbec možné, Ladislav Sutnar 1930?

Servis pochází z rodiny tatínka a mám k němu konvici, cukřenku, mlíčenku a tři šálky s podšálky. Když jsem byla malá, pily z něj u nás občasné návštěvy, ale posledních hodně let už ho maminka měla jen uložený v prosklené skříni, kde na něj sedal prach. Maminka zemřela a z jejího obýváku se stala moje učebna angličtiny. Prosklená skříň zůstala a jedno patro, to se servisem, jsem nechala nevyklizené. Nyní v říjnu v rámci rekonstrukce učebny jsem se rozhodla servis z vitríny vyndat a začít ho používat navzdory riziku, že něco rozbiju – jak řekla dnes ráno kamarádka, která u nás po Silvestru přespávala, když jsme z něj pili s přáteli ranní čaj, to je dilema že to buď leží v bezpečí a poněkud "mrtvé", nebo se to používá, i když riskuješ rozbití. Tak jsme servisu dnes ráno na Nový rok dali nový život. Zvlášť konvice je geniální – vedle elegantního tvaru koule, který kopírují i cukřenka a mlíčenka, je úžasně objemná a příjemná na užívání.

A co víc: tento bílý servis s oranžovým okrajem má u nás ještě dvojvaječné dvojče, svůj "negativ" – několik kousků oranžových s okrajem bílým. Ten byl celá léta na chatě a používal se, takže je méně kompletní a více rozbitý. Chatu můj bratr před několika lety prodal a já jsem tento servis z chaty zachránila před novými majiteli, kteří si na všechno možné brousili zuby. Jsou to kousky mého dětství, i když jsem si tenkrát jejich střídmou elegancí ještě neuvědomovala – byly celá léta na chatě jako to "staré horší nádobí vyřazené z pražského bytu". Uvažuji, že zbytky oranžového servisu odtajním a věnuju sestře, aby taky měla památku.

Možná je to takový příběh vzájemně se doplňujících dvojčat z Družstevní práce, která se teď, omláčená životem, sešla na chvíli v našem modřanském domě, než se třeba zase rozejdou, kdo ví?

Lenka

IV. LEDNÍ MEDVĚD

Ten je můj, a když mi bylo asi deset let, tak jsem ho dostala od svých křestních kmotrů. Bydleli v Praze na sídlišti Zahradní město a měli 1 + kk. Asi si dovedeš představit, jak to tam měli maličké. Kuchyň, obývací, jídelna, ložnice – všechno dohromady. Až ke stropu vyrovnané knihy a zajímavosti, blbinky, sošky, upomínkové předměty, prostě všechno možné. Když jsem si tenkrát s maminkou medvěda nesla domů, byla jsem na něj hrozně pyšná. Připadal mi obrovský, krásný, ladný a hlavně MŮJ! Měli jsme doma spoustu krásných věcí, spoustu starožitných, ale nic z toho nebylo jenom moje.

Uteklo pár let, už jsem byla větší a můj starší bratr Honza za mnou nečekaně přišel s dotazem, jestli bych mu toho medvěda nedala. Nechtěl mi ale vůbec říct proč. Byl v té době takový fakt slušný puberták a já ho podezírala, že s ním chce udělat nějakou srandičku, při které by se mohl medvěd rozbít. Rezolutně jsem odmítla, i když jsem si uvědomovala, že ho to asi mrzí.

Od té doby můj pohled doma občas zabloudí na medvěda na skříní a já si vzpomenu, že ho po mně chtěl kdysi bratr. Občas z legrace přemýšlím, co by tomu asi řekl, kdybych mu někdy medvěda zabalila jako dárek, třeba teď k narozeninám. Protože si prostě pořád pamatuji, že ho po mně chtěl a já mu ho nedala. Pořád mi to sedí někde za ušima. A připadám si pořád trochu lakomá.

Marta

V. TICHÝ SVĚDEK

Talíř na dorty je dědictví po mé babičce Růženě Volejníčkové. Používali ho doma, ještě když byla ona sama malá. Dodnes se na něm u nás servírují dorty při oslavách. Naposledy s námi slavil Tobíkovy sedmé narozeniny. Až teď, když to píšu, mi dochází, kolik těch narozenin musel za svou existenci vlastně zažít? Kolika životů a strárnutí byl tichým svědkem? Moje babička byla z deseti sourozenců. Můj táta byl z pěti dětí, my jsme dva, bratr a já. Já mám tři děti a už tři vnoučata. A teď si to spočítej, kolik těch dortů asi bylo!

Helena

VI. PRACOVNÍ HRNEK

Příběh hrnečku pro ostatní zcela obyčejného, ale pro mě vzácného a důležitého, neboť je v něm ukrytý velký kus mého života.

Hrneček ležel možná ztracený, či vyhozený, v jedné závěži pod okny podnikové chaty v Peci pod Sněžkou. Trávila jsem tam dovolenou se svým, v té době novomanželem Zbyňkem v dubnu 1984. Čekali jsme první miminko. Hrneček jsem našla a z dovolené si jej odvezla do práce. Po nějaké době jsem odešla na mateřskou dovolenou, narodila se nám dcerka Veronika a později ještě syn Jan. Hrneček tedy pár let čekal doma, co bude dál. Potom, co jsem se vrátila do práce, vzala jsem hrneček s sebou a od té doby mě provází v zaměstnáních až doposud. Každý pracovní den z něj ráno piji čaj. Tolikrát mi pomáhal při nachlazení, nebo když mě bolela hlava. Možná by se někomu mohlo zdát, že ten starý, oprýskaný hrnek bych měla vyměnit za nový, ale o tom nechci ani slyšet, vždyť je v něm ukryto tolik vzpomínek.

Věrka

VII. TALÍŘ JAKO TROFEJ

S Matějem jsme se poznali před dvěma lety. Bylo to myslím naše druhé rande. Procházeli jsme tehdy po starých Dejvicích – Matěj se v Dejvicích narodil, tak tam zná snad každý kámen. Kroky nás zavedly do malé zapadlé, trochu strašidelné uličky. Byla už tma, ticho. A Matěj vyprávěl: „Koukej, tadyto je domek, který je už léta úplně prázdný, nikdo tu nebydlí, a přitom je to takový hezký místečko.“ Ani nemrknul a já už byla za plotem, že se jdu na to podívat zblízka. Dveře nebyly zamčené, a tak jsme směle jako samozvaní hosté neváhali a vešli dovnitř. Na stole ubrus, na stěnách fotky, všechno živé, jako by majitel zrovna před chvilkou odešel. Odnela jsem si odtamtud tenhle talíř – jako trofej.

Snažila jsem se ho vyčistit, ale špína je v reliéfech tak zažraná, že to pořádně nejde. Takže nám leží doma ve skříni. Nejíme z něj, ale ani jeden z nás by ho nevyhodil. Připomíná nám totiž ty naše první chvíle zamilovanosti.

Lucie

VIII. BARBÍNOVSKÝ SERVIS

Servis dostala moje maminka do výbavy, když se vdávala v roce 1959. Mě se jako holce stračně moc líbil. Pamatuji si, jak mi přišel nádherný, zářící a vznešený. Když před šesti lety maminka zemřela a vyklízeli jsme věci z jejího bytu – mohla jsem si konečně ten krásný servis z vitríny vzít. Vystavit si ho doma, pít z něj s návštěvami nebo při nějakých speciálních příležitostech. Splněný dětský sen? Ne. Dnes se mi už vůbec nelíbí. Připadá mi takový ruský – ale koukám, že je vyrobený v Československu, takže to je maximálně pro ruský trh (jinak bych to doma nesnesla, být to ruské, ale to je zase jiný příběh...) Dnes tedy leží zabalený v krabici, protože mi ho bylo líto vyhodit. Možná kdybych ho teď neměla možnost vidět svýma dospělýma očima, zůstal by v mých vzpomínkách pořád tak krásný a vznešený jako tehdy.

Hela

IX. LÁZEŇSKÝ KALÍŠEK

Lázeňský kalíšek jsem si odvezla z bytu, který se likvidoval, když postupně umřel můj dědeček a pak babička.

Babička s dědou jezdívali mnoho let tradičně každý rok do lázní. Nikdy jsem je tam nenavštívila, ale vždy potom vyprávěli, a tak mi přijde, jako bych tam vlastně tak trochu byla s nimi. Protože já do lázní nejedím, vlastně je mi hrneček k ničemu, přesto jej nedokážu dát pryč. Mám jej ve vitrínce a vždycky, když o něj mé oči zavadí, připomene mi dědu a babičku a chvíle s nimi trávené.

Pavla

X. VÁNOČNÍ HRNEČKY

Několik posledních let o adventu jezdíme nasát vánoční náladu na trhy do Vídně, Stuttgartu, Mnichova, Altöttingu, Drážďan – odkud si vždy přivezeme na památku hrneček na „sváňo“. Je to taková naše vzpomínka, tradice, na kterou si vzpomínáme při kávě či čaji.

Otto

XI. PAMÁTKA NA TETU RŮŽU

Hrneček s růží dostala maminka od tety Růži. Teta Růža byla její nejoblíbenější teta se strašně dlouhým čarovně lesklým černým copem, kterej nosila obtočenej kolem hlavy. Moje babička byla z pěti sester a jediná teta Růža bydlela v Praze. Maminka k ní jako dítě jezdila na prázdniny a vždycky to byl pro ni velkej zážitek. Byla do tety Růži tak zamilovaná, že se podle ní dokonce nechala biřmovat Růžena. Takže se jmenuje Anděla Růžena. Nou koment.

Ty čtyři sestry tety Růži měly dohromady jen tři dcery, zbytek byli kluci. Těm třem sestřenicím dala teta Růža jednoho dne slavnostně stejnej hrneček s růží a řekla jim, ať ho pěkně opatrujou, protože jim jí aspoň bude něco připomínat, až umře. Maminka ho z pochopitelných důvodů opatrovala jako oko v hlavě a tenhle hrneček s růží odstartoval její vášeň pro růžovej porcelán, kterej nám zabíral v prosklený vitríně půlku bytu i v dobách, kdy sme bydleli v garsonce pět krát tři metry. Taky nou koment. Jednou po letech se pak tyhle tři sestřenice potkaly a ukázalo se, že jediná maminka má ještě pořád ten hrneček kompletní. Ostatní dvě ty svoje používaly (neměly tak velkou vášeň pro vitríny a růžovej porcelán), takže jednomu hrnečku z trojice chybí ucho, zatímco druhej má ulomené hrdélko.

A to je myslím všechno na co si vzpomínám.

Jinak z tety Růži se stala veganka a buddhistka, ustříhla si cop, na krku nosí medailonek s takovou blondátou paní, prý nějakou vědmou a k narozeninám mi darovala sadu růžových krystalů, které mi mají přitáhnout pravou lásku. Prý se ale nemám divit, jestliže se jednoho dne vypaří, protože sálají velmi silnou energií a tudíž jí jednou všechnu vyzáří a prostě zmizí.

Terka

XII. ÚTĚK DO PRAHY

Modrý cibulákový hrneček má maminka stejnej jako její starší brácha, ten co žije se svým přítelem Pavlem. Když jí bylo osmnáct a skončila na gymplu, nevěděla co dělat dál, protože ji z politickéjch důvodů nevzali na nástavbu kam chtěla. Děda jí navrhoval, že by si měla vzít Míru Martínka od vedle a nastoupit na obecní úřad do Vlašimi, což byla budoucnost, která se jí příliš nepozdávala, tak si sbalila tašku a zběhla za bráchou do Prahy. Ten ji ubytoval u sebe v tý samý garsonce, kde pak přechovávala ve velkým ten růžovej porcelán (viz příběh Památka na tetu Růžu) a sehnal jí místo vychovatelky v jeslích. Maminka v tý době v Praze nikoho neznala, a tak byla na bráchu dost fixovaná (tomu bylo už 28 a pracoval tehdy ještě v továrně v Modřanech, to bylo ještě než se změnilo pořádky a on nastoupil do hotelu Corinthia Tower, začal brát o dvě nuly víc a garsonku nám nechal). Maminka na ten rok, co spolu bydleli, ještě než ona znovu nastoupila do školy, vzpomíná moc ráda a na ten hrneček taky. Vždycky když byl brácha pryč, tak si do něj vařila kafe, aby jí nebylo smutno, protože to byl jeho oblíbenej. Nemohli si do něj vařit ale kafe spolu, protože byl jenom jeden. Druhej stejnej měl ale jeden strejdův kamarád v práci a od toho ho strejda nakonec nějak vyškemral. Tak měli konečně každej svůj, a když věděli, že ten druhej přijde domů, tak si do něj vařili čaj a pak se předpokládám dívali jak chladne a chladne, protože neměli televizi, ani internet a Modřany byly v tý době tak daleko od dění v Praze, jako dneska Brdy. A modřanský sídliště bylo dost podobný jako teď. Takže nic moc. Ještě, že jsem se pak narodila já, aspoň měli náskou zábavu. Strejda ten hrneček má dodnes a tuším, že ho má vystavenej v jedný vitríně s porcelánem v obejváku, tak je to asi dědičný.

Terka

XIII. PODOBIZNA NA TALÍŘI

Bylo to asi tak. Děda chtěl, aby se naši vzali ještě před tím, než půjde tatínek na vojnu. Rodiče se stejně chtěli brát, ale civilní svatba pro ně nic neznamenala. Nakonec se ale ještě před vojnou vzali na úřadě. Oni to sice nebrali jako svatbu, ale děda byl spokojený. Pak odjel tatínek na rok pryč. S sebou měl jednu mamčinu fotku. Přes nějakého kamaráda se mu podařilo nechat vyrobit tenhle talíř s potiskem podle té fotky – jako dárek pro maminku. Od té doby ho máme doma a používáme. Podobizna je už skoro pryč, ale ty vzpomínky z něj našťěstí nikdo nesmaže. No a po vojně se naši vzali v kostele a žili spolu šťastně až do tátovy smrti.

Bára

XIV. SOUROZENECKÉ HRNEČKY

V době studií na vysoké škole v Praze jsem bydlela u své tety Marie, sestry mého tatínka. Ráda na ní vzpomínám. Díky ní jsem si zamilovala operu, zpívala tehdy ve sboru Národního divadla a nosila mi „volňásky“ na představení. Taky mě naučila šít. Zemřela náhle, nebylo jí ani padesát. Mé promoce se už nedožila. V její pozůstalosti byly mimo jiné tři hrnečky s podšálky, každý v jiné barvě, ze kterých ráda pila kávu se svými přáteli. Jeden dostal na památku tatínek, druhý strejda Venda a třetí teta Jana.

Nedávno jsem ho našla u maminky v příborníku a vyprosila jsem si ho. Při pohledu na černý hrneček se zlatým proužkem mi hned naskočily všechny hezké vzpomínky na tetu. Ze čtyř sourozenců už je naživu jenom teta Jana, u které jsem při poslední návštěvě viděla červený hrneček ve vitrínce.

Jana

XV. KOKOSOVÉ VZPOMÍNKY

Bylo to na Štědrý den. Ráno jsme trajektem připluli na mini thajský ostrůvek blízko Kambodži, ten ostrůvek se jmenuje Koh Mak. Dostali jsme na něj tip už od kluka z Čech, že není tak turistický jako ten větší vedle. A byl fakt boží. Strašně jsme se z Kambodži těšili zase do Thajska – ty místňáci a jejich životní styl nám oproti divoké Kambodže sedl víc. Měli jsme zamluvený bambusový bungalov s úžasným výhledem na moře – že si na Štědrý den dopřejeme. Po ubytování jsme si šli půjčit skútr od našeho pronajímatele, tlustýho vysmátýho Itala. Růžovej skútr bez zpětnejch zrcátek, žádný helmy nikde – prej na ostrově ani není policie, tak k čemu helmy a zrcátka. Tak jsme vyjeli objevovat ostrov podle nakreslený mapky a taky shánět kokosovej olej, kterej nás měl uchránit před písečnými blechama (povedlo se, funguje!). Asfaltka vedla jen z přístavu kousek směrem do "centra", kde byly asi tři restaurace a trh, no a zbytek byly prašný písečný cesty, takže o to víc dobrodružo. S mapou jsme to vzdali asi tak po pěti minutách. Je těžký najít, kde chceš zabočit, když tam není ukazatel, ani se ty cesty/ulice nijak nejmenujou, takže jsme objevovali na vlastní pěst. Občas jsme vyjeli na tom samým místě, kde jsme zajeli, ale po chvílce jsme se cítili jako páni ostrova. Teda já se dost bála a spíš Mates byl pánem ostrova a především našeho skútru. Najednou ho popadla kolumbovská nálada a zatočil naším růžovým žihadlem na cestu, která teda podle mě ani cesta nebyla! Všude po zemi i nad náma byly kokosy. Já jako sečtělý připravený cestovatel jsem věděla, že kokos zabije ročně víc lidí než žralok i než kráva. Mé protesty byly ovšem marné. Jediné, k čemu Matěje vyprovokovaly, byla ještě rychlejší jízda kokosovou cestou hrůzy. Ale ejhle, najednou jsme jeli po písku a před námi se objevila roztomilá chatrč a nádherná pláž s houpačkama. Jako správní iniciativní Thajci prodávali ve své chatrči ledové osvěžení, tak jsme si dali a šli se kochat na pláž. Mates seděl a pil, já jsem se rejpała v písku, klasika. Úplnou náhodou jsem na týhle opuštěný pláži našla střepe – asi z té chatrče. Kdo ví, jak se tam vzal – možná ho prostě jenom vyhodili, ale já jsem v něm viděla úplně archeologický nález! Oprášila jsem ho a rychle sbalila, protože jsem věděla, že je pro tebe.

Šárka

XVI. DELFÍN

Jedny Vánoce jsme si s kamarádem vyměnili trochu netradiční dárky. Ten, který jsem dostala já, byl zabalený v obyčejném hnědém balicím papíru. Navrchu svítil nápis černou tlustou lihovkou „Otevři, až si nebudeš vědět rady“. Instrukce byla jasná. Dlouho mi ležel balíček na stole. Vždycky, když jsem si nebyla jistá, nebo se nemohla v něčem rozhodnout – a že nerozhodná jsem dost – spočinuly moje oči na černém nápisu, a v tu chvíli jsem věděla, že ještě nepřišla jeho chvíle. Sloužil jako předmět, díky kterému jsem si uvědomovala, že vím co chci. Otevřela jsem ho skoro po roce. Byl v něm porcelánový zlatě zdobený delfín – háček na zeď. Musela jsem se zasmát. Tohle by mě opravdu nenapadlo. Tebe snad jo? Možná to bude znít trochu hloupě, ale tenhle kýčovitý nevkusný delfínek mi dodnes připomíná, že důležité je především nebát se rozhodnout.

Veronika

XVII. ARTEFAKT

Když byla moje maminka mladá, hrála závodně volejbal. Trávila tak většinu svého volného času na trénincích, zápasech a turnajích. Vždycky nám s nostalgii vyprávěla a vzpomínala na svého přísného trenéra. Mnoho let jezdili s týmem na soustředění kousek od Jílového u Prahy. Bylo to místo, kde se všechny ty vzpomínky a zážitky kumulují. Před pár lety nás tradičně zasypávala u oběda historkami ze soustředění, a tak jsme se spontánně rozhodli a odpoledne vyrazili prozkoumat, jak to dnes na místě činu vypadá. Výlet k dřevěnému srubu s přilehlými hřišti neskončil příliš slavně. Po dlouhém hledání se nám podařilo nalézt sotva znatelné zarostlé ruiny rozpadlého stavení. Zpod ztrouchnivělého trámu obrostlého roštím jsem vylovil neporušený trochu špinavý porcelánový hrnek. Zmizela hřiště, dokonce celý srub – tenhle hrneček jediný přežil. Odvezli jsme si ho jako artefakt – jedinou hmatatelnou stopu po maminčiných nejhezčích vzpomínkách z mládí.

Filip

XVIII. RŮŽOVÁ SBÍRKA

První soupravu šálků s podtácky v růžovém provedení mi darovala moje kmotřička k svátku nebo k narozeninám. Bylo mi tehdy kolem dvaceti let a růžový porcelán mě okamžitě „chytil za srdce“... Dodnes vlastně nemám pro tuto zálibu žádné rozumné vysvětlení... Od té doby, vždy, když jsem někde viděla ve výloze vystavené kousky zbarvené do růžova, těžko jsem odolávala pokušení nějaký další exemplář si koupit...

Pak se u mne postupem času jaksi „samovolně“ začaly scházet další růžové porcelánové modely. Všechny považuji za důležité – nemají sice téměř žádné praktické využití, ale každý pohled na ně vždy potěší mé oko, duši a srdce a připomenou mi ty, kteří mi je darovali:

Hned první, kdo mě překvapil svou vnímavostí, byla moje kamarádka Jarka. Nic jsem jí o své zálibě neřekla, ale jednou, když mě přijela navštívit, s sebou přivezla další dva růžové hrníčky s podšálky. Byly skoro stejné jako ty, které jsem už ve vitríně měla. Když jsem se jí zeptala, jak přišla na takový dárek, přiznala se, že si jednou mých hrnečků všimla, a tak ji napadlo mou sbírku rozšířit. Měla jsem tehdy velikou radost nejen z dárku, ale i z kamarádčina umění „číst má nevyslovená přání“...

A tento šálek na kávu? Ten je mi obzvlášť drahý... Pokaždé, když jsem navštívila mou kmotřičku, těšila jsem se pohledem na tento kousek porcelánu. Líbila se mi kombinace růžové barvy se zlatem. Nevím, jestli byl šálek původně součástí nějakého servisu, nebo si jej kmotřička koupila samostatně, či jej od někoho dostala. Já jsem ho později s úctou a vděčností přijala jako dědictví po kmotřičce a její mamince – byly to dvě vzácné ženy, kterých si dodnes velice vážím a jsou mým nedostižným vzorem v lásce k bližním, v štědrosti, trpělivé a věrné službě...

Pak k nám postupně doputovaly malé dárečky od různých známých ve formě miniaturních váziček, do kterých jsem sice ještě ani jednou nevložit květy, ale jsou nedílnou součástí mé „sbírky“ a mých vzpomínek.

Tyto růžové hodiny jsme dostali s manželem od našich přátel k Vánocům. Také si všimli, že v naší malé vitríně vystavujeme kousky z růžového porcelánu a připravili

nám toto milé překvapení. Hodiny šlapou „jako hodiny“ a připomínají nám, že čas je vzácná veličina, která je důležitější než všechny hmotné věci a že je potřeba jej naplňovat dobrem, krásnem a pevnými a věrnými vztahy...

Lenka

XIX. SYMBOL VLASTENECTVÍ

Porcelán s příběhem? Náš děda má takový talíř – já bych ten vztah teda nazvala až obsesí. Nedokáže se totiž najíst z jiného. Představ si: ani když se sejde celá rodina a máme slavnostně prostřený stůl – sladěné nádobí, ne, děda musí mít svůj hnusný starý talíř. Nikdo to nechápe. A nikdo mu to nevymluví. Kdyby ses ho zeptala proč, řekne, že je český a začne ti dlouze povídat o Němcích a o Sudetech a jen těžko lze chytit nitku příběhu jeho talíře. Pro něj je asi nějakým ztělesněním vlastenectví.

Kristýna

XX. POSLEDNÍ DOTEKY

Když mi bylo osm, umřel mi táta. Pamatuju si, že když už na tom byl špatně, měli jsme půjčené z nějakého hospicu polohovací lůžko a starali jsme se o něj doma. Tohle byl jediný hrneček, ze kterého se dokázal napít. Mě se ten lázeňský kalíšek ani nelíbí, vlastně mi přijde docela ošklivý, ale stejně je pro mě hrozně vzácný. Když ho totiž vidím, vidím tátu. Některé pocity se nedají popsat slovy. Každopádně to je přesně ten porcelánový kus, který v sobě něco nese, něco pro mě tolik důležitého – vzpomínky, vztah, mého tátu.

Barbora

PŘÍLOHA 3: Fotografie porcelánových kusů s příběhem³⁴

Sourozenecké hrnečky

Talíř jako trofej

Tichý svědek

Lední medvěd

Lázeňský kalíšek

Útěk do Prahy

³⁴ Foto archiv autorky

PŘÍLOHA 3: Fotografie porcelánových kusů s příběhem³⁵

Zámecký servis

Dědictví židovské rodiny

Dvočata Ladislava Sutnara

Podobizna na talíři

Barbínovský servis

Památka na tetu Růžu

³⁵ Foto archiv autorky

PŘÍLOHA 3: Fotografie porcelánových kusů s příběhem³⁶

Růžová sbírka

Svatební servis

Kokosové vzpomínky

Tři grácie

Pracovní hrnek

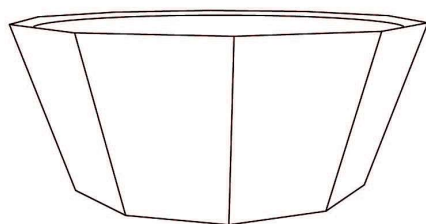
Delfín

³⁶ Foto archiv autorky

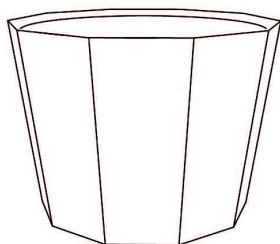
PŘÍLOHA 4: Tabulka kategorizující jednotlivé příběhy

CO	ZISK	VZTAHY	KUS/SADA	PAMÁTKA NA +	VZPOMÍNKA	POUŽÍVÁNÍ	JDE O VZHLED?	ZLATO	
černoziatý hrnek	dědictví	rodinné	kus	ano	z dětství	ne	nostalgie	ano	
talíř trofej	dědictví	partnerský	kus	ano	na událost	ne	nostalgie	ne	
Sutnar servis		rodinné	sada	ano	z dětství	příležitostně	nostalgie	ano	
talíř s podobiznou	dar	partnerský	kus	ano	osobu	denně	nostalgie	ano	
lázeňský kalíšek Bára		rodinné	kus	ano	z dětství/osobu	ne	nostalgie	ne	
vlastenecký talíř		partnerský	kus		z dětství	denně	nostalgie	ne	
servis ke svatbě	dar	příateľský	sada		na událost	příležitostně	nostalgie	ano	
delfin	dar	rodinné	kus		na událost	ne	nostalgie	ano	
vánoční hrnky		rodinné	sada		na událost	příležitostně	nostalgie	ano	
táč na dorty	dědictví	rodinné	kus	ano	z dětství	příležitostně	nostalgie	ne	
barbinovský servis	dědictví	rodinné	sada		z dětství	příležitostně	nostalgie	ano	
servis modrá růže	trofej		sada			příležitostně	nostalgie	ano	
hrnek z trosek	trofej	příateľský	kus		z dětství	ne	nostalgie	ne	
lázeňský kalíšek Pavla	dědictví	rodinné	kus	ano	na osobu	ne	nostalgie	ano	
hrnek ze svatební cesty	trofej	partnerský	kus		na událost	denně	nostalgie	ano	
naprasklý hrnek	dar	příateľský	kus	ano	na osobu	ne	nostalgie	ne	
sada 3 grácie	dar	partnerský	sada	ano	z dětství	ne	nostalgie	ano	
sada v krabici	dědictví	rodinné	sada	ano	na osobu	ne	nostalgie	ne (?)	
hrneček s růží	dar	rodinné	kus	ano	na osobu	ne	nostalgie	ano	
Andělka hrneček	dar	rodinné	kus	ano	na osobu	ne	nostalgie	ano	
zámecký servis	dar	rodinné	sada	ano	osobu/děťství	příležitostně	nostalgie	ano	
Ondřej umyvadlo	dědictví	rodinné	kus	ano	na osobu	ne	nostalgie	ne	
židovský servis	dědictví	rodinné	sada	ano	na osobu	?	nostalgie	ano	
lední medvěd	dar	rodinné	kus		osobu/děťství	ne	nostalgie	ano	
Arnošt - psíci	dědictví	rodinné	kus		z dětství	ne	nostalgie	ano	
růžové hodiny	dar	příateľský	kus		na osobu	ano	nostalgie	ano	
střep	trofej	partnerský	kus		na událost	ne	nostalgie	ne	
šmejd na půdě		kus	kus		na období	ano	nostalgie	ano	
popelník	dar	rodinné	kus		na osobu	ne	nostalgie	ne	
svatební hrnky	dar	rodinné	sada	ano	na osobu/událost	ano	nostalgie	ne	
	40 %	92 % vztahy	67 % kus	47%	33 % dětství	53 % ne	52 %	51 % ne/ano	30 % ano
VÝSLEDKY	33 %	20 %	20 %	44 % na osobu	44 % na osobu				
		63 % rodinné		23 % na událost	23 % na událost				
		22 % partnerský							
		13 % příateľský							

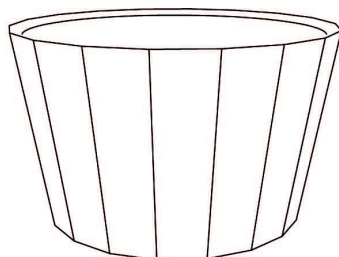
PŘÍLOHA 5: Velikosti nádob

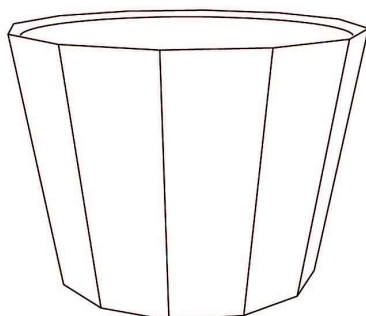
400 ml

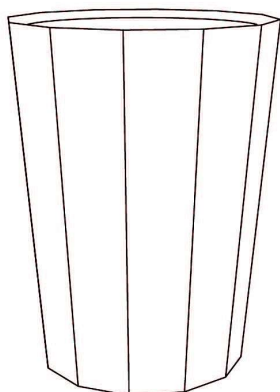
200 ml

350 ml

500 ml

300 ml

PŘÍLOHA 6: Zatáčecí kruh³⁷

Kovové šablony

Sádrové formy

Ruční zatáčecí kruh

Vytočení vnitřního tvaru

³⁷ Foto archiv autorky

PŘÍLOHA 7: Vrstvení sítotiskových obtisků³⁸

První nanesená vypálená vrstva je zlatá

Druhou vypálenou vrstvu tvoří tři odlišné barvy

38 Foto archiv autorky

PŘÍLOHA 8: Sada Tabula rasa³⁹

39 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 8: Sada Tabula rasa⁴⁰

40 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 8: Sada Tabula rasa⁴¹

41 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 8: Sada Tabula rasa⁴²

42 Foto Julie Hojdová

PŘÍLOHA 8: Sada Tabula rasa⁴³

43 Foto Julie Hojdová